

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถิติ

CIM1201 สถิติและวิจัยธุรกิจ

รศ.ดร.ชุมพล รอดแฉ่ม
วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความนำ: สลิตี

- สลิตีเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติทางวิทยาศาสตร์
- จัดเป็นเทคนิคที่ใช้แก้ปัญหาโดยการวินิจฉัยข้อมูล
- ช่วยให้เกิดการ ตัดสินใจจากพื้นฐานความไม่แน่นอน
- เป็นวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่ช่วยในการตัดสินใจในรูปของตัวเลข
- การรวบรวมข้อความจริงมาศึกษา

ความหมาย: สถิติ

- คำว่า สถิติตรงกับภาษาอังกฤษว่า **Statistics** ซึ่งมีรากศัพท์มาจาก คำว่า **State** ความหมายเดิมจึง หมายถึง ข้อมูล (data) หรือข่าวสาร (information)
- สถิติหมายถึงรวมถึงการค้นคว้าและพัฒนาในด้านเนื้อหาและวิธีการของนักคณิตศาสตร์และนักสถิติ
- สถิติ หมายถึง ตัวเลขหรือ ข้อความจริงต่างๆ ที่จดบันทึกไว้เป็นหลักฐานอาจเป็นตัวเลขที่ใช้บรรยายเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงของเรื่อง ต่างๆ ที่เราต้องการศึกษา

สถิติศาสตร์

- **สถิติศาสตร์คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยระเบียบวิธีการ ทางสถิติ (statistical method) ซึ่งประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล (collection of data) การนำเสนอข้อมูล (presentation of data) การวิเคราะห์ข้อมูล (analysis of data) และการตีความหมาย ข้อมูล (interpretation of data)**

ประโยชน์ของสถิติ

- ข้อมูลทางสถิติทำให้ทราบสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน
- ข้อมูลทางสถิติทำให้ทราบจุดเด่น-จุดด้อยของงาน ทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนางานให้มี คุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์
- ข้อมูลทางสถิติทำให้สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างถูกต้อง หรือใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด
- ในระดับมหภาค สามารถนำไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ตัวอย่างการใช้ข้อมูลสถิติสำหรับการพัฒนาในด้านต่างๆ

- **ด้านการศึกษา ในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาการศึกษา**
- **ด้านการเกษตร ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาทางการเกษตรของประเทศ**
- **ด้านอุตสาหกรรม ใช้จัดทำแผนงานหรือกำหนดนโยบายและส่งเสริมอุตสาหกรรม**
- **ด้านสาธารณสุข การจัดทำแผนพัฒนาด้านสาธารณสุข การพัฒนางานวิชาการทางการแพทย์**

นิยามของคำศัพท์ต่างๆ

- **ประชากร (population)** หมายถึง ทุกหน่วยในเรื่องที่สนใจศึกษา หน่วยต่างๆ ในประชากรอาจเป็น บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรต่างๆ สัตว์สิ่งของ ฯลฯ
- **พารามิเตอร์(parameters)** หมายถึง ค่าคงที่ที่ใช้บรรยาย ลักษณะของประชากรที่ประมวลได้จาก ประชากรทั้งหมดโดยวิธีการทางสถิติสัญลักษณ์ที่ใช้คือ

นิยามของคำศัพท์ต่างๆ

- พารามิเตอร์(parameters)

μ แทนค่าเฉลี่ยของประชากร

σ แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

ρ แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประชากร

T แทนยอดรวมของประชากร

P แทนสัดส่วนของประชากร (หรืออาจใช้สัญลักษณ์ π)

นิยามของคำศัพท์ต่างๆ

- ตัวอย่าง (sample) หมายถึง บางส่วนของประชากรที่ถูกเลือกมาศึกษาอย่างมีขั้นตอนและมี ประสิทธิภาพด้วยทฤษฎีการเลือกตัวอย่าง จำนวนทั้งหมดที่เราเลือกเรียกว่า ขนาดตัวอย่าง (sample size)

นิยามของคำศัพท์ต่างๆ

- คำสกลิตหมายถึง คำที่ใช้บรรยายลักษณะของตัวอย่างที่ประมวลได้จากตัวอย่าง โดยวิธีทางสถิติ สัญลักษณ์ที่ใช้คือ

$\bar{x}$ แทนค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง x

S แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง

r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวอย่าง

นิยามของคำศัพท์ต่างๆ

- ข้อมูล (data) หมายถึง ตัวเลขหรือข้อความที่ได้จากการรวบรวมขึ้นเพื่อศึกษาตามลักษณะของสิ่ง ที่สนใจ เช่น ปริมาณการส่งข่าวสารไปจำหน่ายยังต่างประเทศในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา
- ตัวแปร (variable) หมายถึง ลักษณะของสิ่ง ที่สนใจ เมื่อซึ่ง ตวง วัดหรือตรวจสอบแล้วมีค่าต่างๆ กันในแต่ละหน่วยของประชากร หรือตัวอย่าง เช่น เงินเดือน อายุ คะแนนสอบ

นิยามของคำศัพท์ต่างๆ

- **ค่าสังเกต (observed value) เป็นข้อมูลหรือผลการทดลองต่างๆ ที่บันทึกด้วยตัวเลข เช่น เพศ ของทารกอาจบันทึกเป็น 0 = ชาย และ 2 = หญิง ผลผลิตข้าว 1 แปลงทดลองก็คือ 1 ค่าสังเกต ความสูงของ นักศึกษาค่าสังเกตที่ได้ของแต่ละคนอาจวัดเป็น เซนติเมตร**

ระเบียบวิธีทางสถิติ

- **การเก็บและรวบรวมข้อมูล (collection of data)**
- **การนำเสนอข้อมูล (data presentation)**
- **การวิเคราะห์ข้อมูล (analysis of data)**
- **การตีความหมายหรือหาข้อสรุปของข้อมูล**

การเก็บและรวบรวมข้อมูล (collection of data)

- เป็นการรวบรวมข่าวสารข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ต้องการ
- การเก็บและรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ
  1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานทะเบียนหรือการบันทึก
  2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ
  3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลอง

การนำเสนอข้อมูล (data presentation)

- เป็นการนำเสนอข้อมูลสถิติที่ได้รวบรวมไว้ นำออกเผยแพร่ให้คน
ทั่วๆ ไป เข้าใจ และเป็น การเตรียมพร้อมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ต่อไป
โดยทั่วๆ ไป แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ
- การนำเสนอข้อมูลแบบไม่มีแบบแผน
- การนำเสนอข้อมูลแบบมีแบบแผน

การวิเคราะห์ข้อมูล (analysis of data)

- เป็นการนำเอาข้อมูลที่รวบรวมได้มาประมวลผลตามวัตถุประสงค์ สมมติฐาน และคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้ เช่น เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มโดยใช้ Z หรือ t เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรที่มากกว่า 2 กลุ่ม

การตีความหมายหรือหาข้อสรุปของข้อมูล

- เป็นการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาตีความสรุป เขียนเป็น รายงานผล เช่น $t = 3.1$ หมายความว่าอย่างไร มีความแตกต่างกัน ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรสองกลุ่ม หรือไม่ ค่า $R = -0.85$ หมายความว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ประเภทของข้อมูล

1. การแบ่งประเภทของข้อมูลตามแหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)

คือ ข้อมูลที่ผู้ใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมจากเจ้าของข้อมูล หรือต้นกำเนิดของข้อมูลโดยตรง

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

คือ ข้อมูลที่ผู้ใช้ไม่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมจากเจ้าของข้อมูลหรือต้นกำเนิดของข้อมูลโดยตรง แต่ใช้ข้อมูลจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่น

ประเภทของข้อมูล

2. การแบ่งประเภทของข้อมูลตามระยะเวลาที่จัดเก็บ

ข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data)

คือ ชุดข้อมูลที่เกิดขึ้นและจัดเก็บตามลำดับเวลาต่อเนื่องกันไปตลอดช่วง ๆ หนึ่ง

ข้อมูลตัดขวาง (cross-sectional data)

คือ ข้อมูลที่บอกสถานะหรือสภาพของสิ่งที่สนใจ ณ จุดหนึ่งของเวลา

3. การแบ่งประเภทของข้อมูลตามลักษณะของข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data)

คือ ข้อมูลที่ได้จากการวัดหรือการนับค่า โดยแสดงเป็นตัวเลขหรือปริมาณที่สามารถนำไปบวก ลบ คูณ หรือหาร และเปรียบเทียบกันได้

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data)

คือ ข้อมูลที่แสดงลักษณะ ประเภท สมบัติ ในเชิงคุณภาพ และอื่น ๆ ที่ไม่สามารถวัดค่าเป็นตัวเลขที่นำมาบวก ลบ คูณ หรือหารกันได้

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติศาสตร์เชิงพรรณนา (descriptive statistics)

คือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปสาระสำคัญของข้อมูลชุดหนึ่ง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพหรือข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่ออธิบายลักษณะหรือสภาพของข้อมูลชุดนั้นว่าเป็นอย่างไร

สถิติศาสตร์เชิงอนุมาน (inferential statistics)

คือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการหาข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะของประชากรโดยใช้ข้อมูลจากตัวอย่างที่ได้มาจากประชากรนั้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพ

ความถี่ (frequency)

คือ จำนวนครั้งของการเกิดข้อมูลข้อมูลหนึ่งและค่าของตัวแปรค่าหนึ่ง

ฐานนิยม (mode)

คือ ข้อมูลที่มีจำนวนครั้งของการเกิดซ้ำกันมากที่สุดหรือข้อมูลที่มีความถี่สูงสุดที่มากกว่า 1

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยตารางความถี่

การนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปตารางความถี่ (frequency table) จะมีด้วยกัน 2 รูปแบบคือ ตารางความถี่จำแนกทางเดียว (one-way frequency table) และ ตารางความถี่จำแนกสองทาง (two-way frequency table)

ตารางความถี่จำแนกทางเดียว

เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปตารางของตัวแปรหนึ่งตัว เช่น

การสำรวจสีเสื้อของเด็ก ๆ ทั้ง 10 คน สามารถเขียนตารางความถี่ได้ดังนี้

สีเสื้อ	แดง	ดำ	ขาว	รวม
ความถี่	1	4	5	10

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยตารางความถี่

ตัวอย่างข้อมูลความถี่สัมพัทธ์

สีเสื้อ	ความถี่	ความถี่สัมพัทธ์	
		สัดส่วน	ร้อยละ
แดง	1	$\frac{1}{10} = 0.1$	$0.1 \times 100 = 10$
ดำ	4	$\frac{4}{10} = 0.4$	$0.4 \times 100 = 40$
ขาว	5	$\frac{5}{10} = 0.5$	$0.5 \times 100 = 50$
รวม	10	$\frac{10}{10} = 1$	$1 \times 100 = 100$

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแผนภาพ

แผนภูมิรูปภาพ

เกรด	ความถี่
4	
3.5	
3	
2.5	

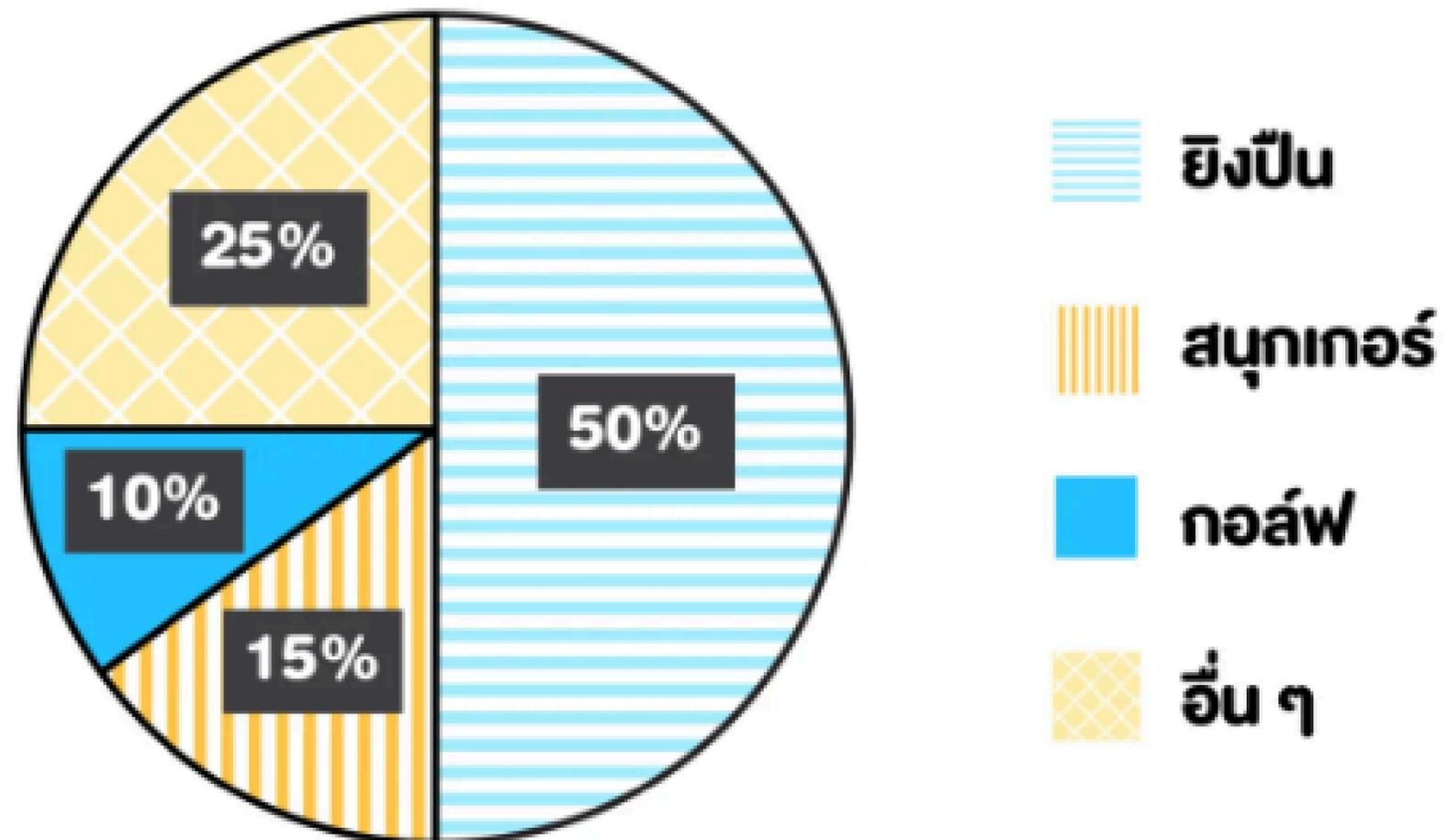

แทน จำนวนนักเรียน 10 คน

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแผนภาพ

แผนภูมิวงกลม

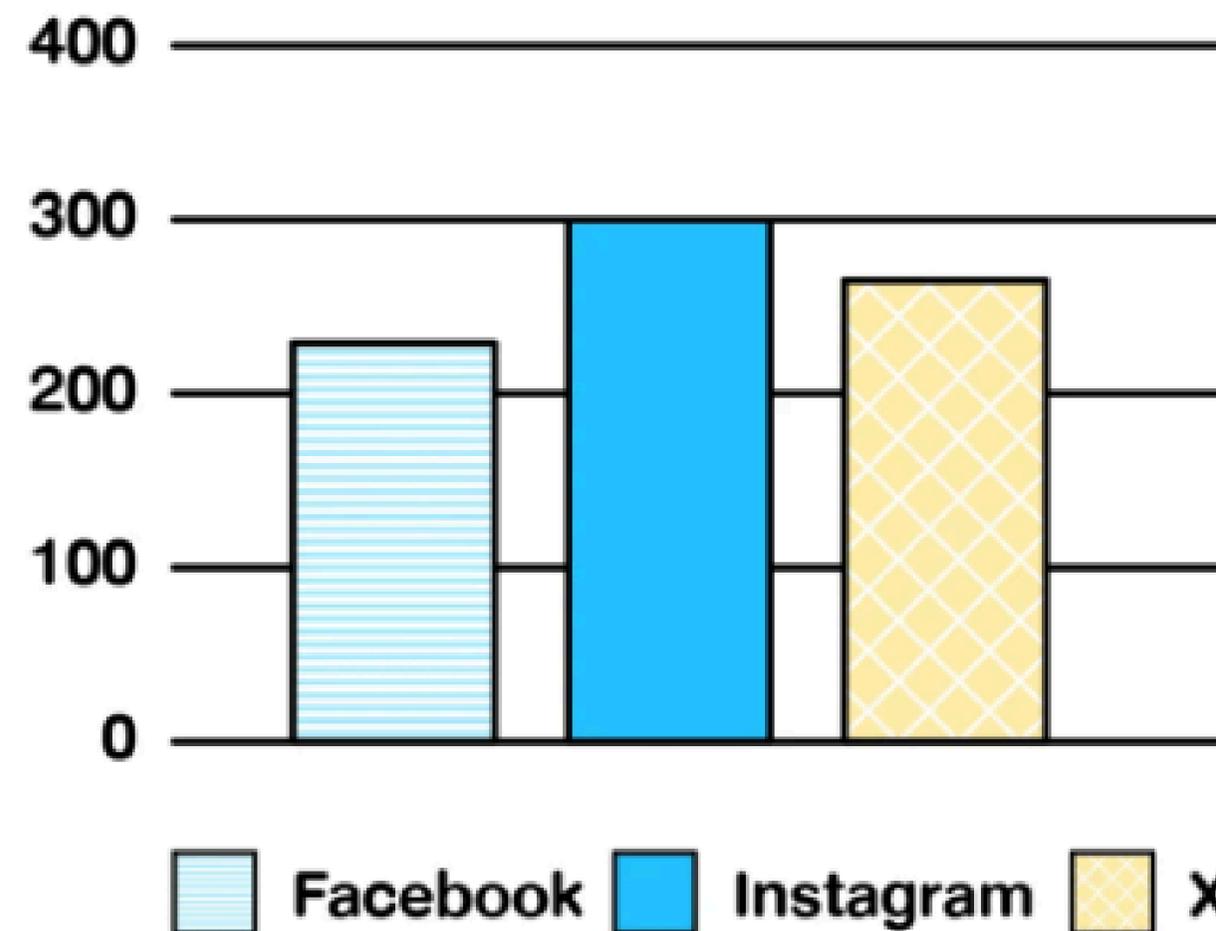

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแผนภาพ

แผนภูมิแท่งเชิงเดี่ยว

จำนวนผู้ใช้แอปพลิเคชันหลัก (คน)

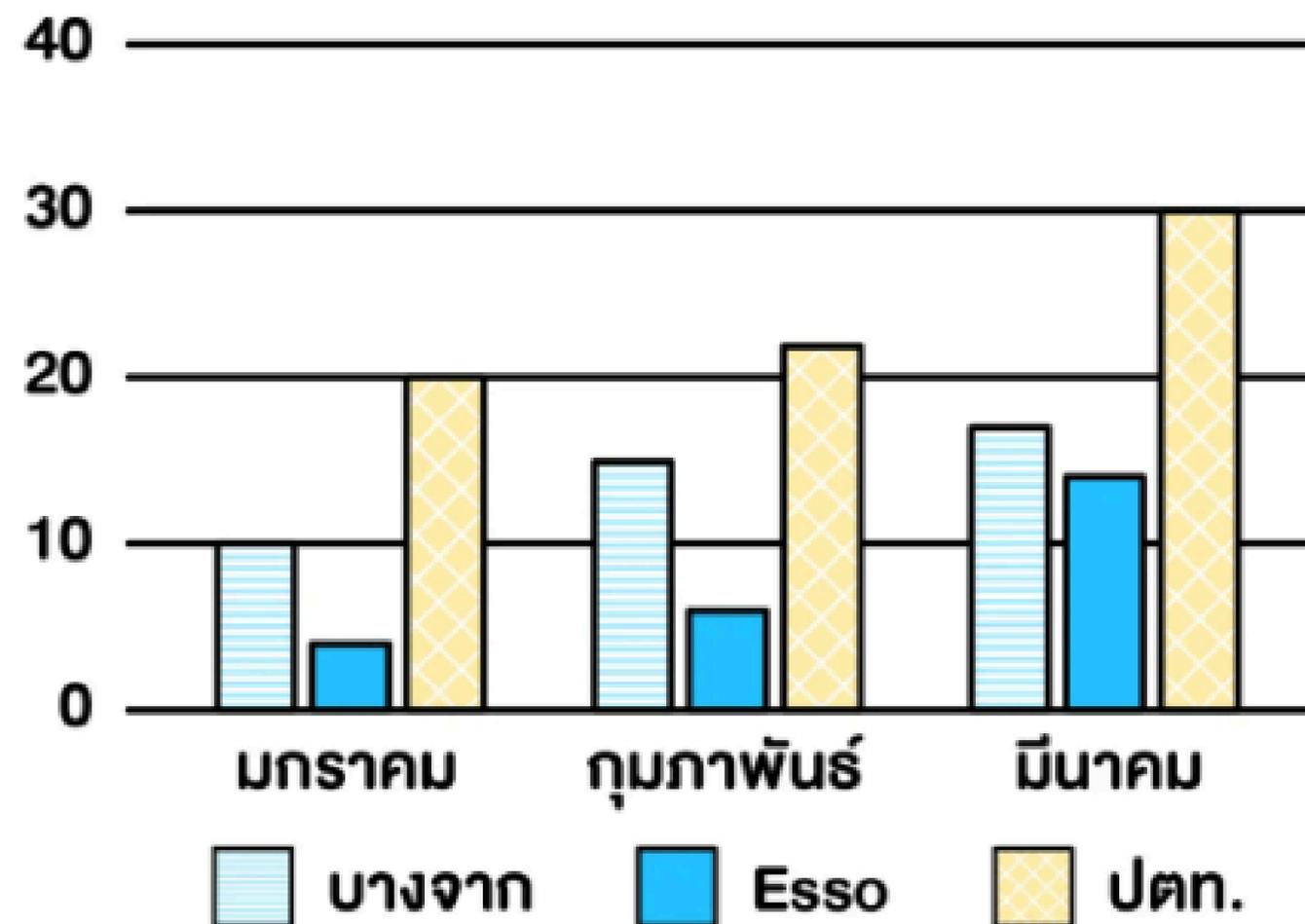

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแผนภาพ

แผนภูมิแท่งพหุคูณ

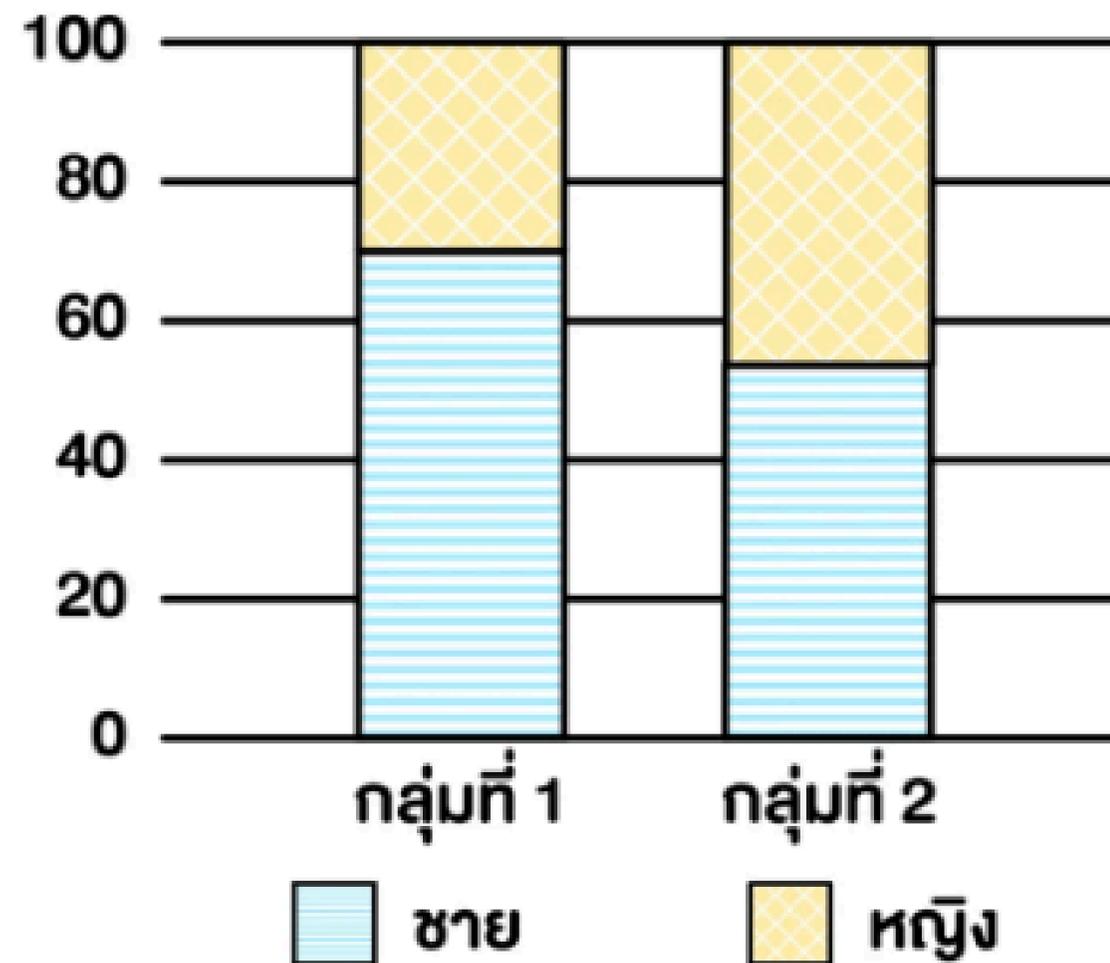
จำนวนผู้ใช้บริการสถานีเติมน้ำมัน (คน)

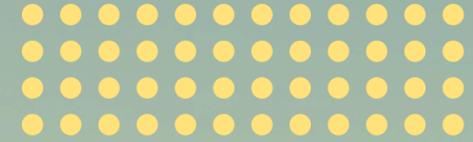

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแผนภาพ

แผนภูมิแท่งส่วนประกอบ

THANK YOU

